

Kmetijstvo.

Kmetijstvo kot zdravilno sredstvo.

Že pred sedemdesetimi leti sta francoski zdravnik Farus in Mallov poskušala blazne porabiti za delo na polju. K prvotno malemu posestvu sta si pridobila vedno več zemlje in tako je nastala prva francoska poljedelska naselbina za blazne v Št. Ani pri Parizu. Potem so se osnovala druge. Vspeh je bil povsem sijajen in zdravstvene razmere so se zboljšale.

Tudi v angleških blaznicah se poklada velika važnost na kmetijstvo. Kjer se osnuje kaka nova blaznica, kupi se veliko posestvo. Pa tudi po blaznicah v Nemčiji imajo večje kmetije. Pa tudi v Nemčiji imajo velik uspeh, bodi si v denarnem, bodi si zdravstvenem oziru.

Za blaznece ni ugodnejšega dela, kakor kmetijstvo in gozdarstvo. Življenje na prostem zraku in gibanje pri delu jako ugodno upliva na telesno in duševno zdravje. Skušnje kažejo, da se na taci kmetijah vsi ozdravljivi blazneci kmalu ozdravijo, pa tudi neozdravljivim se stanje jako zboljša.

Po dnevu se utrudijo od dela in po noči trdno zaspe. Časa nimajo za vznemirljiva premišljevanja. Spanje jih močno okrepeča.

Pa tudi za razne druge fizične bolezni ugodno vpliva kmetijstvo. Zaradi tega je le priporočati, da se bolnice in blaznice snujejo ne kmetih. Tudi za jetične je koristno bivanje v čistem zraku posebno v bolj gorkih krajih. Popolnoma napačno je torej, da se blaznice in večje bolnice snujejo največ v večjih mestih. Ko bi se taki zavodi snovali na kmetih v več okrajih, bi mnogo ceneje prišli, kakor v velicah mestih. Blazni na kmetijah tudi dosti obdelajo in torej pride njih vzdrževanje mnogo ceneje.

Kmetijsko delo tudi zaradi tega ugodno upliva na človeške živce, ker se vedno preminja, ni tako jednako merno kakor so pa razna obrtna dela. Posebno v tovarniško organizovanih podjetjih je delo slednjega jako jednolično, ker budi le dolgačasenje in tlači človeški duh.

Kmetijske raznoterosti.

Sleparija. Tudi pri prodaji otrobov se je pojavila sleparija. Primešavajo jim zmlete ostanke od krompirja, ki ostajajo pri raznih industrijskih podjetjih. Taki otrobi se težko spoznajo in niso tako tečni in tudi zdravju škodljivi.

Izvoz prašičjega mesa na Laško. Pri o. kr. trgovinskem ministerstvu se je pritožilo več trgovskih obrtniških zbornic, da le mora vsled naredbe kr. italijanskega ministerstva za notranje stvari z dne 1. dec. 1895 pri pošiljativah nasoljenega, prekajenga ali drugače ohranjenega prašičjega mesa, dajati spričevala o izviru in zdravju potrditi od pristojnega kr. italijanskega konzulskega urada. Z ozirom na to, ker je s to zahtevo občutno oškodovan naš izvoz prašičjega mesa na Laško, je trgovinsko ministerstvo proti temu ravnanju italijanske vlade vložilo ugovor. Vsled uradno razglašene naredbe z dne 11.

marca t. l. je kr. italijansko ministerstvo za notranje stvari odredilo, da se ima doprinesba takih konzulskih potrdil na omenjenih spričevalih zopet opustiti.

Poučni in zabavni del.

Knjige „Slovenske Matice“.

Kakor „Matica Hrvatska“ tako tudi „Matica Slovenska“ izdaja vedno več leposlovnega berila in manj znanstvenega. Znanstvo se omejuje skoro samo na letopis, kateri je letos vrejen podobno, kakor druga leta.

Na prvem mestu ima spis L. Pintarja: Slovarski in besedoslovni poberki. Tukaj je zopet navedenih mnogo neznanih slovenskih besed, katere je nabral pisatelj največ v Poljanski dolini. Poslednja leta razni pisatelji nabirajo in prijavljajo novo besedno gradivo. Mi le obžalujemo, da se vse to že ni poprej zbralo, da bi bil mogel g. profesor Pleteršnik porabiti že pri sestavi „Slovensko-nemškega“ slovarja. Vsekako se bode pa to gradivo porabilo pri novi izdaji „Wolfovega nemško-slovenskega slovarja“, ki bi bila jako potrebna, ker je sedanja izdaja že jako zastarana, Bartlov slovar pa tudi ne zadošča sedanjim potrebam in je le nekaka okrajšava Wolfovega.

Na drugem mestu je spis Ivana Steklasa: Jurij Lenkovič. Gospod Steklasa poslednja leta objavlja razne spise iz jugoslovanske zgodovine, zlasti spise iz turških vojen. Mej take spise spada tudi letošnji. Taki spisi vzbujajo ljubezen do domovine. Želeti je le, da bi pisatelj še podal več taci spisov.

Za pedagoge slovenske, pa tudi za prijatelje zgodovine in narodnega napredka je posebno zanimiv spis prof. Apiha. Ustanovitev narodne šole na Slovenskem, katerega je letos priobčil drugi del. Spis je jako poljudno in zanimivo pisan, kakor vsi Apihovi spisi.

Učeni gosp. dr. V. Oblak je pa letos podal spis: Drobiž iz starejše književnosti Slovenske, ki se posebno tiče protestantske dobe in pojasnjuje nekatere sedaj še neznane stvari.

Dr. K. Štrekelj je pa v letošnjem letopisu priobčil neko neznano Vodnikovo pesem.

Gosp. R. Perušek je sestavil biografijo slovensko za 1894. leto. Iz nje žal vidimo, da so nekatere slovstvene panoge pri Slovencih le malo obdelujejo. Seveda ni temu krivo le to, da ni sposobnih pisateljev, temveč tudi to, da se zlasti znanstvene knjige težko razpečavajo.

Skrbno je pa društveni tajnik sestavil poročilo o „Matičnem“ delovanju. V letošnjem poročilu je tajnik obširno in z njim lastno natančnostjo opisal vse delovanje „Matično“ v tretjem desetletju. Ne da bi odrekli važnosti tej stvari, a vendar so po našem mnenju ta poročila skoro preobširna. Bilo bi morda dobro, da se v bodoče malo skrcijo, da se dobi prostor za drugo berilo.

Članov je „Matica“ imela 1895. leta 2713 in sicer 6 častnih, 281 ustanovnikov in 2426 letnikov. Od prejšnjega leta se je število Matičarjev bilo pomnožilo za 183.